

PILEGRIMSLEDEN

25.^{ÅR} 1997-2022

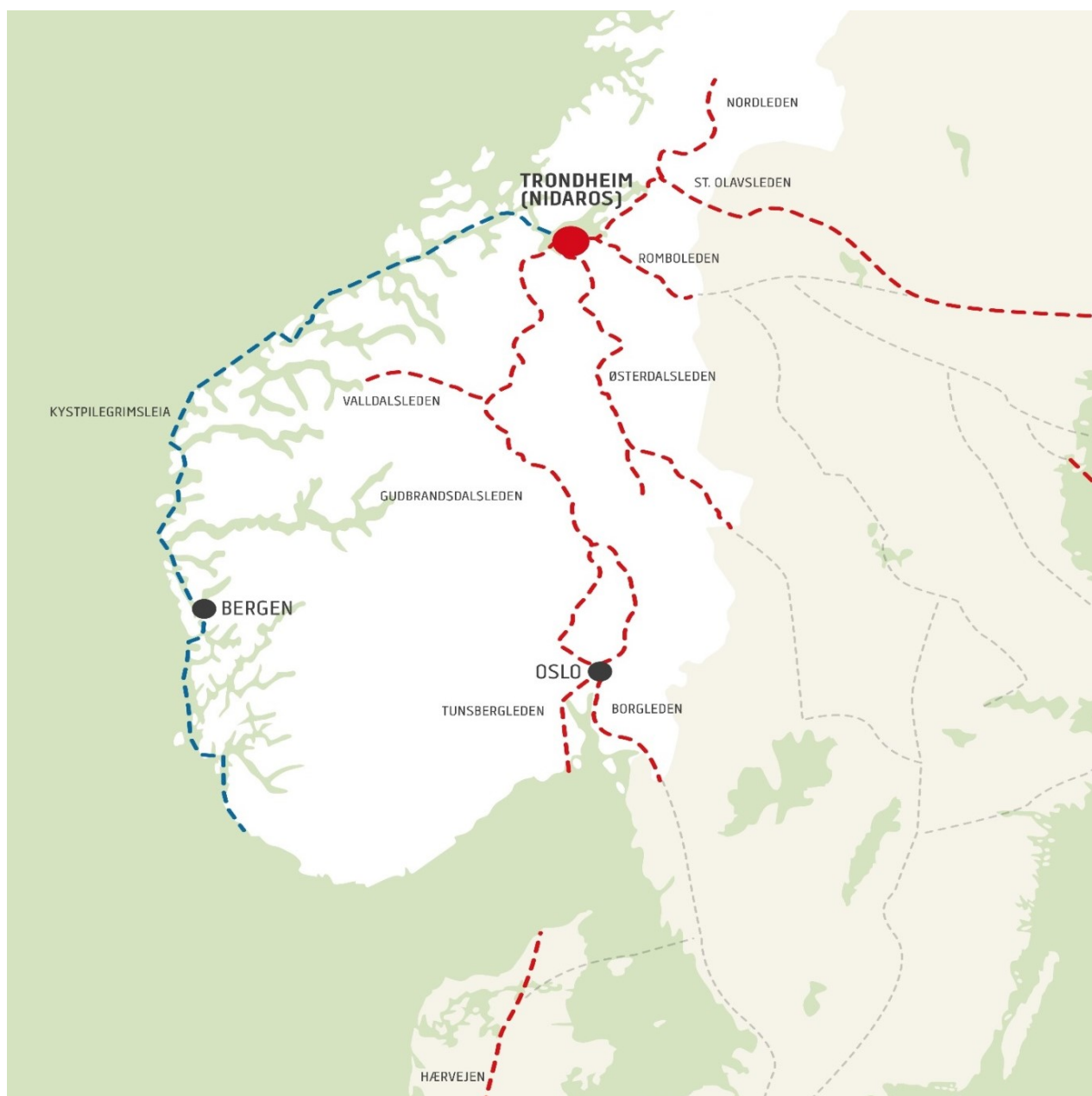
Statistikk Gudbrandsdalsleden, St.Olavsleden og Kystpilegrimsleia 2021

Mattias Jansson, Nasjonalt Pilegrimssenter

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

Pilegrimsleden-St.Olavsvegene til Trondheim

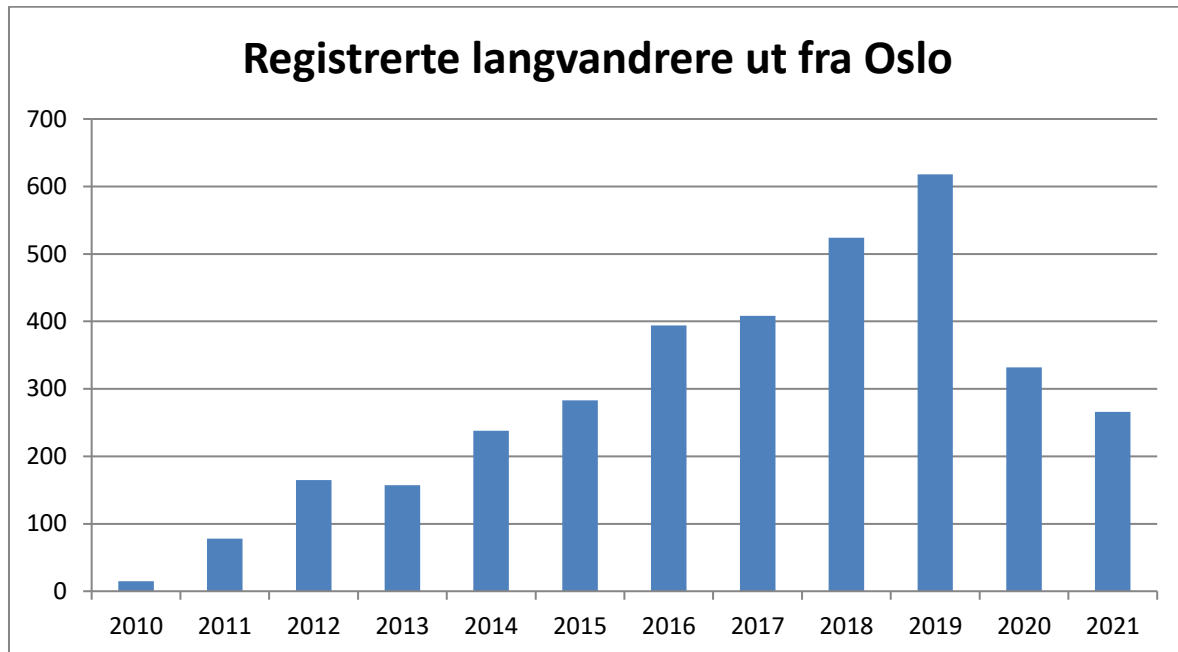
Pilegrimsleden - St.Olavsvegene til Trondheim består av 9 godkjente leder:

Gudbrandsdalsleden, St.Olavsleden, Østerdalsleden, Romboleden, Valdalsleden, Kystpilegrimsleia, Nordleden, Borgleden og Tunsbergleden. Flere av ledene er medlemmer i *Association for the Cultural Route of St Olav Ways (ACSOW)*, som forvalter statusen som Europeisk Kulturrute under Europarådet. Den sammenlagte led-lengden i Norge er over 2500 km med merket pilegrimsled med tilknytting til St.Olav. Det er stor aktivitet på mange av ledene både regionalt og lokalt. Langs flere leder er det også nasjonal og internasjonal ferdsel. Tallmaterialet som denne rapporten bygger på er hentet fra rapporteringer fra de regionale pilegrimssentrene langs Gudbrandsdalsleden, St. Olavsleden og Kystpilegrimsleia.

Framsidebilde: Pilegrimsleden forbi Ringebu stavkirke i Gudbrandsdalen. Foto Mattias Jansson

1. Antall langvandrere fra Regionalt Pilegrimssenter Oslo.

Regionalt Pilegrimssenter Oslo registrerer de pilegrimer som starter sin vandring fra senteret i Oslo.

Årstall	Antall vandrerer	Antall utsendte nasjonaliteter	Utenlandske pilegrimer i %	Antall besøk på sentret
2010	15			
2011	78			
2012	165	20	32 %	
2013	157	19	30 %	
2014	238	12	24 %	1150
2015	283	19	31 %	1300
2016	394	17	65 %	1400
2017	408	25	61 %	1250
2018	524	31	70 %	1550
2019	618	25	77 %	1500
2020	332	15	21 %	800
2021	266	23	45 %	1090

Foto: Regionalt pilegrimssenter Oslo

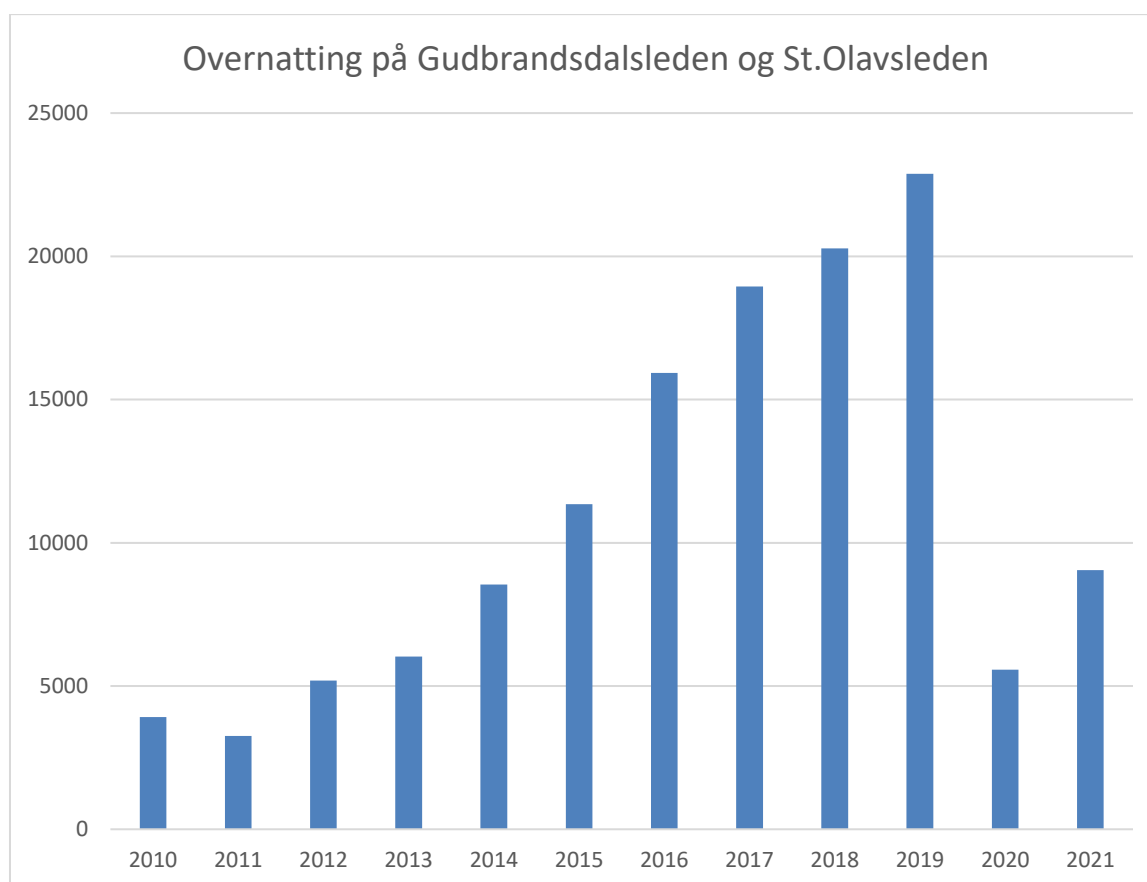
Antall utsendte langvandrere fra Oslo regionale pilegrimssenter: I 2021 var det 266 utsendte pilegrimer sammenlignet med 332 stk. i 2020. I 2021 motsvarer dette 80 % av foregående år (2020) med utsendte pilegrimer. Dette er en nedgang etter flere år med en god utvikling. Dette skyldes i stor grad Covid- 19 situasjonen. Derimot så økede antall besøk på senteret.

Merknad. Dette er utsendte vandrende pilegrimer fra Oslo regionale pilegrimssenter. Det er sannsynlig at en del pilegrimer starter fra Oslo på egen hånd, uten at vi får dem registrert. Det reelle tallet er derfor å anta noe høyere.

Oslo Pilegrimssenter har i tillegg arrangert 65 ulike pilegrimsarrangement med totalt 1558 deltakere.

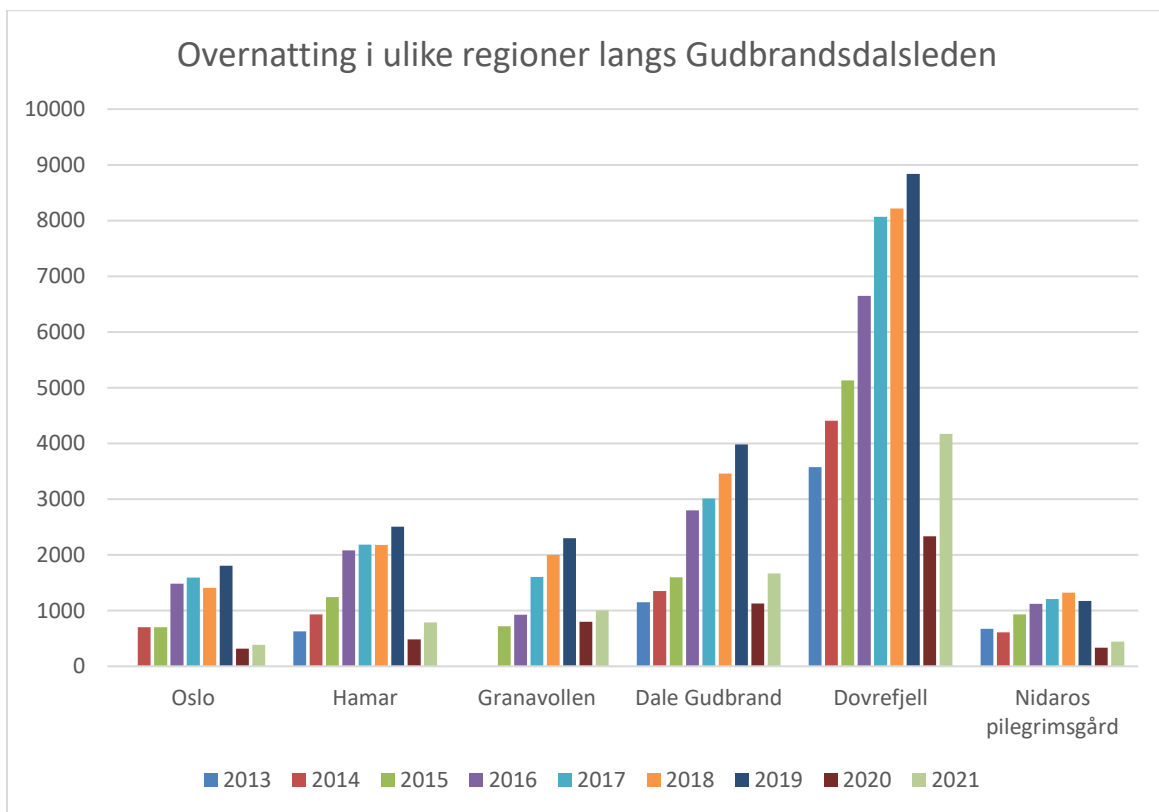
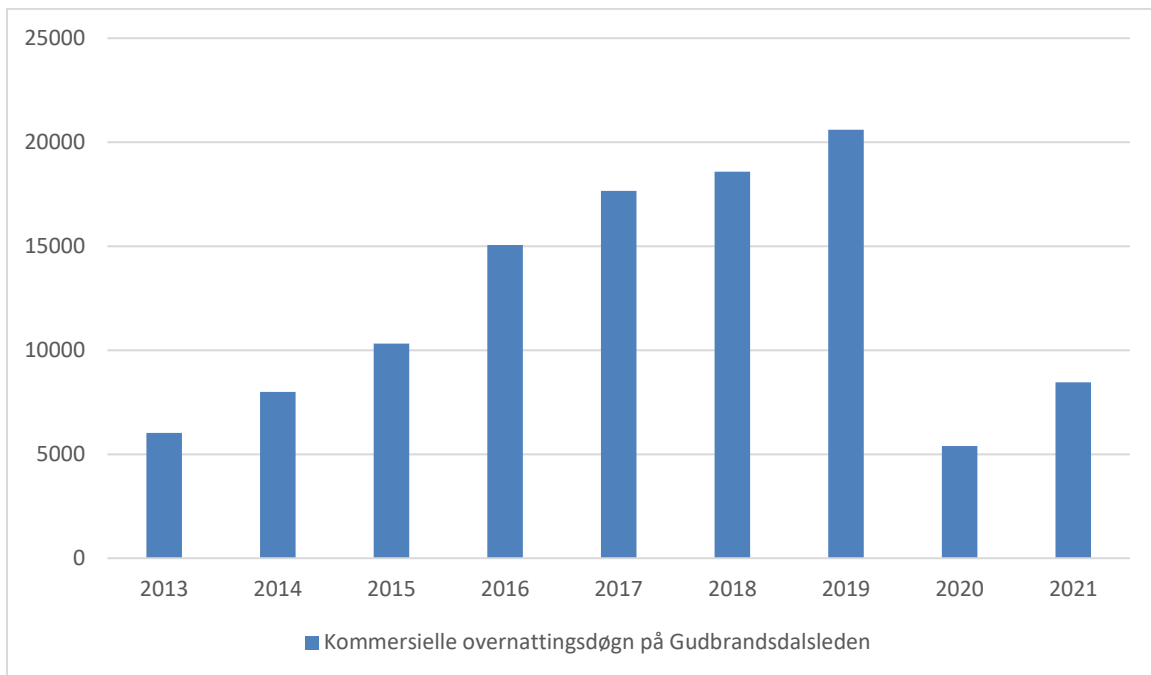
2. Overnatting på Gudbrandsdalsleden og St.Olavsleden

Totale registrerte betalte overnattingsdøgn for Gudbrandsdalsleden og for St.Olavsleden i sin helhet er 9046 pilegrimer i 2021. Sammenlignet med 5575 overnattinger i 2020 gir dette en økning på 62 % mot foregående år. (Hotell i Trondheim utelatt)

Mange pilegrimer vandrer langs ledene over tid. En undersøkelse fra NINA* i 2014 med over 400 respondenter, og en NPS/NMBU undersøkelse i 2020 med 120 respondenter viste at pilegrimene i gjennomsnitt gikk i 20 respektive 16 dager på sin vandring. De aller fleste pilegrimer overnatter på pilegrimsherberger, B&B, hoteller og gårdsovernatting. NINA-undersøkelsen viste at ca. 18 % hadde overnattet i telt og gapahuk i friluft i tillegg.* (Norsk institutt for naturforskning)

3. Regional overnatting totalt på Gudbrandsdalsleden.

Totalt registrerte betalte overnattingsdøgn for Gudbrandsdalsleden i sin helhet var 8453 pilegrimer i 2021, mens det var 5392 i 2020. Dette tilsvarer en økning i antall overnattinger med ca. 57 % oppimot foregående år 2021.

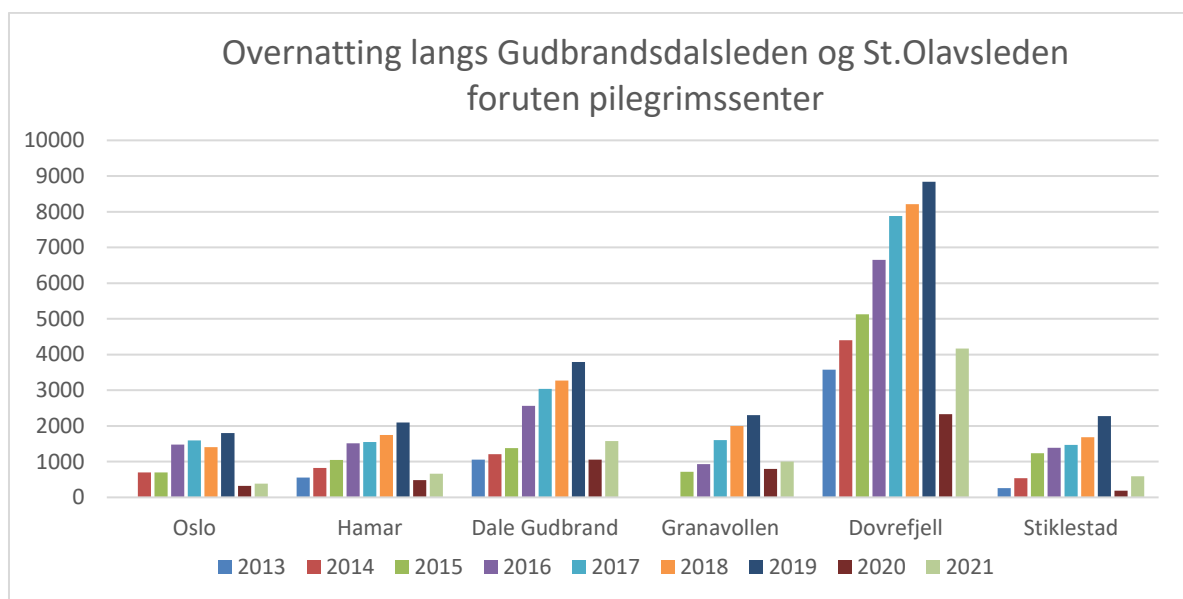
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent 2021 i forhold til 2020 %
Oslo		700	700	1480	1594	1408	1804	318	384	29 %
Hamar	629	932	1241	2079	2182	2180	2506	485	785	62 %
Granavollen			718	928	1603	2002	2300	800*	1000*	25 %
Dale Gudbrand	1151	1353	1595	2798	3013	3462	3981	1125	1666	48 %
Dovrefjell	3575	4406	5132	6651	8065	8214	8836	2331	4174	79 %
Nidaros pilegrimsgård	673	607	932	1119	1208	1322	1174	333	444	33 %
Totalt	6028	7998	10318	15055	17665	18588	20601	5392	8453	57 %

**Granavollen estimerer noe om mengden overnattinger*

Pilegrimsvandring i Trondheim under Olavsfest. Foto Mattias Jansson

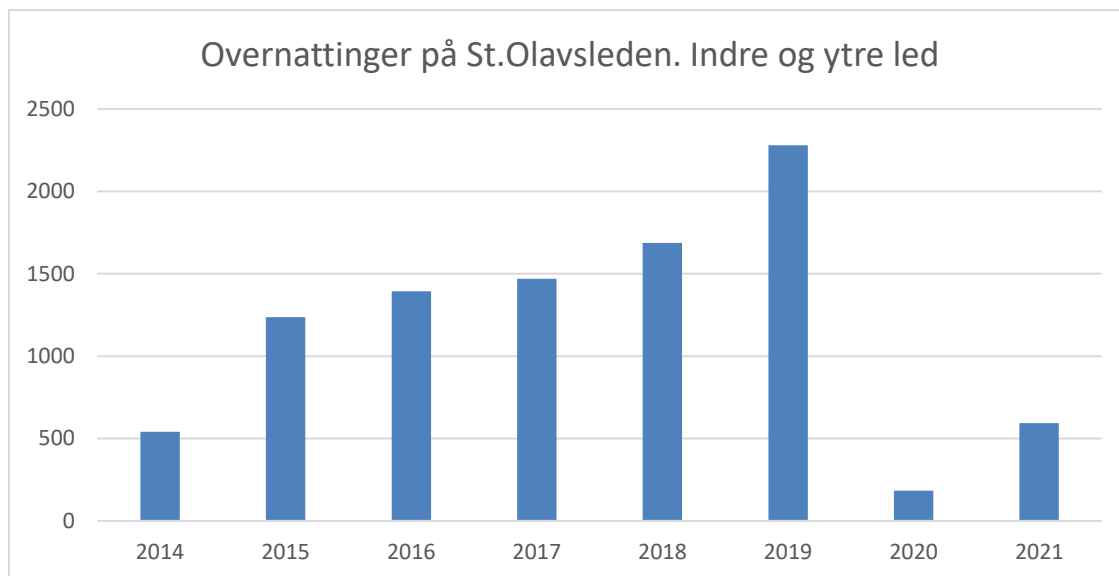
4. Regional overnatting av pilegrimer i respektive region.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Oslo				700	700	1480	1594	1408	1804	318	384
Hamar			559	827	1049	1511	1548	1750	2098	485	664
Dale Gudbrand	751	917	1053	1214	1380	2567	3040	3274	3790	1057	1574
Granavollen					718	928	1603	2002	2300	800	1000
Dovrefjell	1878	3330	3575	4406	5132	6651	7880	8214	8836	2331	4171
Stiklestad			256	540	1237	1393	1469	1687	2280	183	593
Totalt	2629	4217	5443	7687	10216	14530	17134	18335	21108	5174	8386

Dette utgjør 8386 eksterne overnattingsdøgn i 2021 sammenlignet med 5174 stk. i 2020 på Gudbrandsdalsleden fra Oslo i sør til Gaula i nord, samt fra St.Olavsleden på strekningen svenskegrensa til Trondheim. Tallene inkluderer ikke overnatting i Trondheim eller på de regionale pilegrimssentrene. Overnattingstallene er gode og utgjør en økning på 62 % mellom 2020 til 2021 på de to ledene sett i ett.

På de respektive ledene er det mellom 2020 og 2021 en økning på 56 % på Gudbrandsdalsleden. For St.Olavsleden var det en økning på 224 % mellom 2020 og 2021. Den store økningen på St.Olavsleden skyldes åpen grense fra Sverige og en dreining mot mer normalisert pilegrimsferdsel.

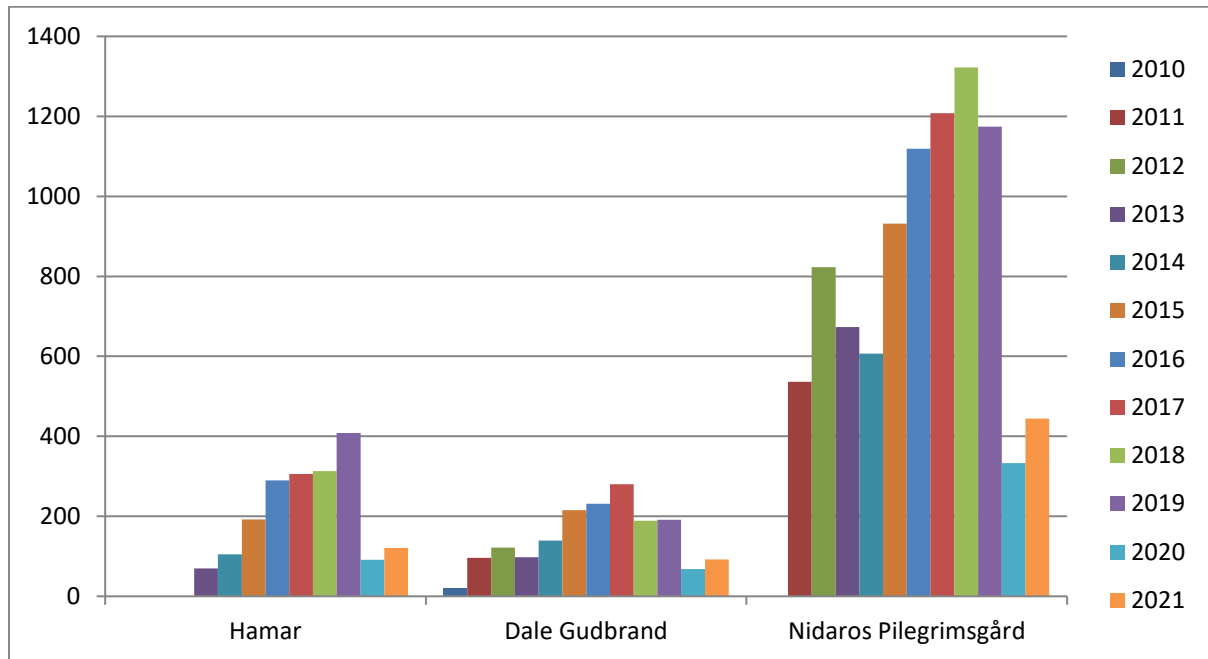
	St.Olavsleden Ytre led	St.Olavsleden Indre led	Totalt
2014		540	540
2015	211	1026	1237
2016	237	1156	1393
2017	286	1183	1469
2018	298	1389	1687
2019	401	1879	2280
2020	38	145	183
2021	91	502	593

Gruppevandring langs Gudbrandsdalsleden. Foto Mattias Jansson

5. Overnatting av pilegrimer på de regionale sentrene.

Flere av de regionale pilegrimssentrene tilbyr overnatting for pilegrimer i egne lokaler.

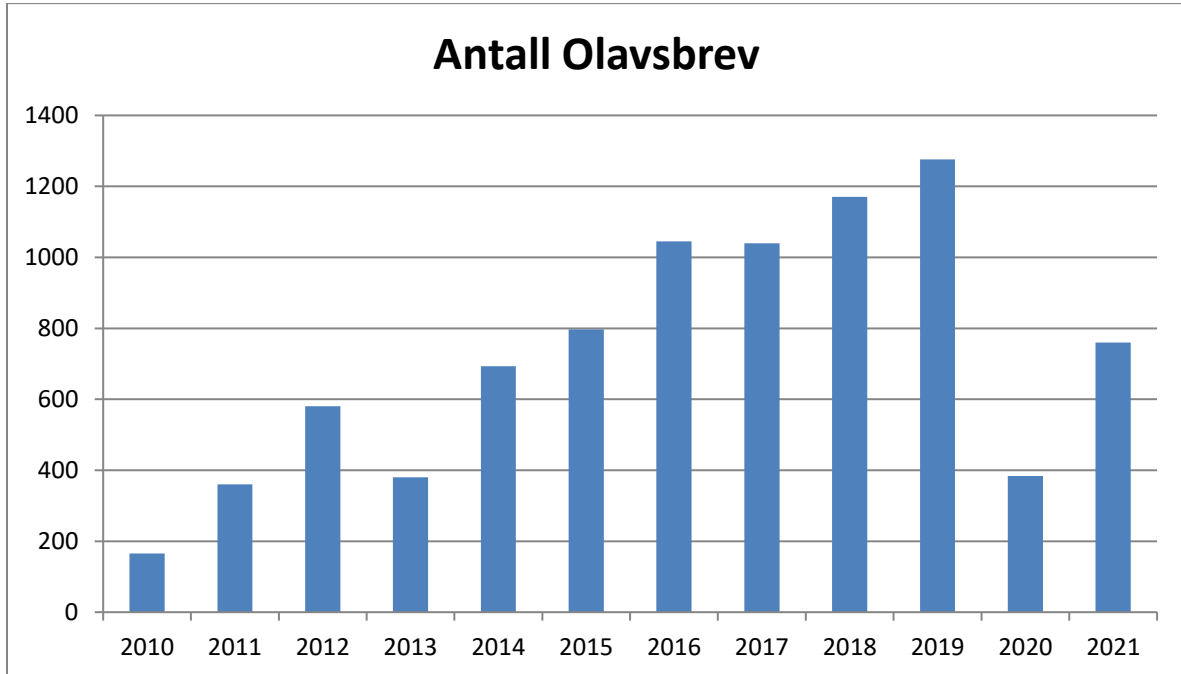

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hamar Pilegrimssenter			70	105	192	290	306	330	408	91	121
Dale Gudbrands gard	96	122	98	139	215	231	319	189	191	68	92
Nidaros Pilegrimsgård	536	823	673	607	932	1119	1208	1322	1174	333	444
Sum	632	945	841	851	1339	1640	1833	1841	1773	498	657

For de tre pilegrimssentrene som tilbyr overnatting er det i 2021 registrert 657 overnattinger mot 2020 då det var registrert 498 overnattinger. Dette er økning på 32 %.

6. Olavsbrev

Olavsbrevet er en utmerkelse for de som vandrer de siste 10 mil på en av de ulike pilegrimsledene inn til Nidaros. Olavsbrevet gis også til de som rir eller sykler de siste 20 milene, eller samler minst 6 stempler fra nøkkelstedene langs Kystpilegrimsleia.

Antall utstedte Olavsbrev økte med 98 % fra 2020 (384) til 2021 (760).

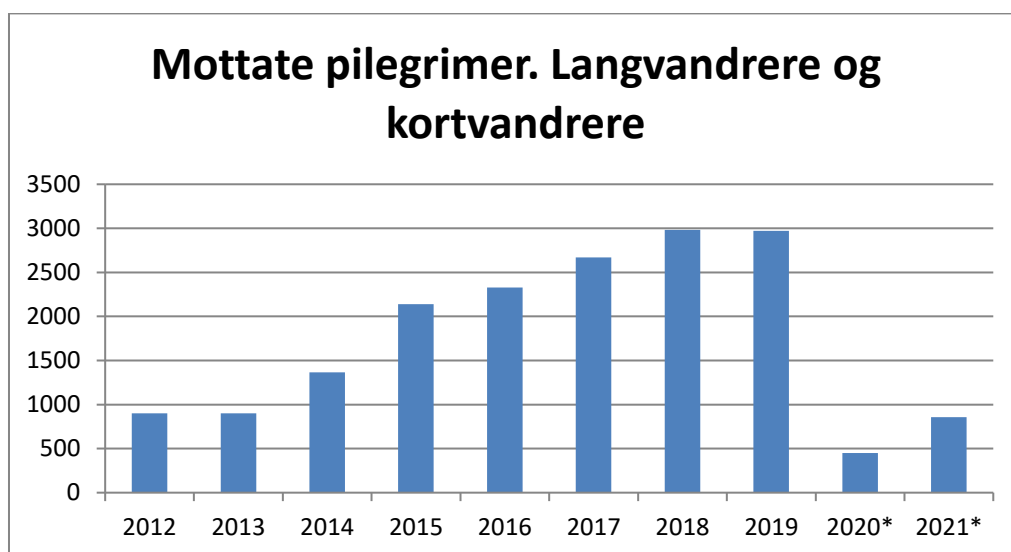
Nidaros pilegrimsgård i Trondheim der Olavsbrevet deles ut. Foto Mattias Jansson

	Antall Olavsbrev
2010	165
2011	360
2012	580
2013	380
2014	693
2015	797
2016	1045
2017	1040
2018	1170
2019	1276
2020	384
2021	760

7. Antall mottatte pilegrimer på Nidaros Pilegrimsgård

På Nidaros Pilegrimsgård blir alle ankommende pilegrimer servert kaffe, en prat og om de ønsker kan de bli registrert og få Olavsbrev eller pilegrimsdiplom. Ikke alle pilegrimer som kommer til Trondheim og Nidarosdomen oppsøker nødvendigvis Nidaros Pilegrimsgård. Det totale antallet pilegrimer som kommer til Trondheim er sannsynlig derfor noe større enn det som vises i denne tabellen.

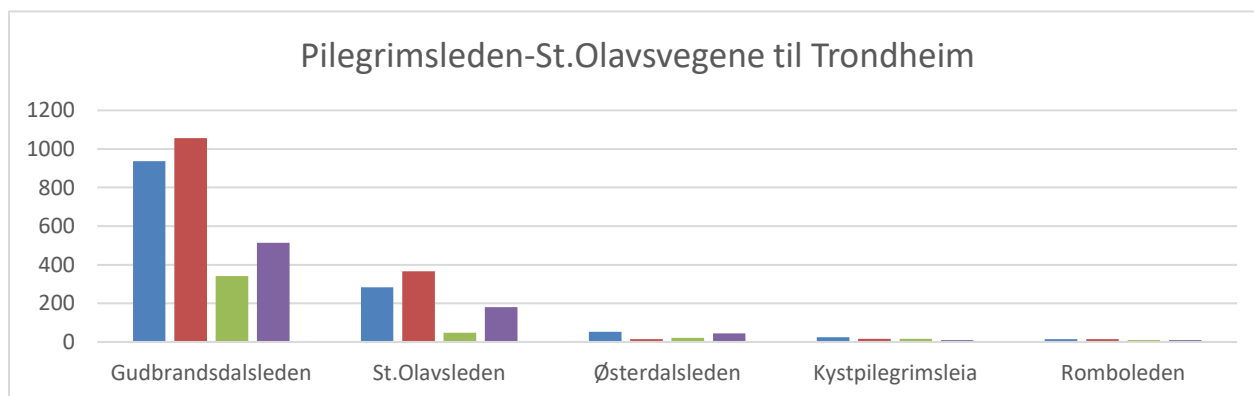
*Kun langvandrere

Mottatte pilegrimer. Langvandrere og kortvandrere	
2012	900
2013	900
2014	1365
2015	2139
2016	2329
2017	2674
2018	2983
2019	2971
2019 Derav langvandrere	1465
2020- Kun langvandrere	449
2021-Kun langvandrere	857

I 2021 var det 857 langvandrere som ankom Nidarospilegrimsgård (mer en to dager). Dette kan sammenliknes med 449 langvandrere i 2020. Dette er en økning med 91 %.

8. Valg av pilegrimsled for langvandrere (Minst 2 dager) som ankommer Nidaros Pilegrimsgård i Trondheim

Langvandrere til Nidaros pilegrimsgård	Antall i 2018	Antall i 2019	Antall i 2020	Antall i 2021
Gudbrandsdalsleden	941	1056	341	513
St.Olavsleden	285	366	47	181
Østerdalsleden	53	15	21	45
Kystpilegrimsleden	24	17	17	10
Romboleden	15	15	10	9
Andre leder	8	2	13	99
Totalt	1 326	1 471	449	857

Totalt antall langvandrere til Nidaros Pilegrimsgård var i 2021 hele 857 stykker. I 2020 var det 449 stk. hvilket motsvarer en økning med hele 91 %. Dette er ca. halvparten av de langvandrere som ankom Nidaros pilegrimsgård før Covid-19 situasjonen.

For mer utfyllende statistikk fra Pilegrimsmottaket på Pilegrimsgården, se på <https://www.nidarospilegrimsgard.no/assets/files/Nidaros-Pilegrimsgard-statistikk-2021.pdf>

9. Kystpilegrimsleia

Kystpilegrimsleia er en vannbasert pilegrimsled med innslag av vandring til, og rundt de 26 nøkkelstedene som er langs leia. Siden Kystpilegrimsleia ble godkjent i 2017 har det blitt god aktivitet langs leia. Langs Kystpilegrimsleia er det mye besøk og kulturarrangement fra før, der kystpilegrim nå er en del av denne tematikken. Mange av nøkkelstedene har hatt mye virksomhet også før etableringen av Kystpilegrimsleia. De tallene som det vises til er både kystpilegrimer og i største grad også andre besøkere. Den store økningen mellom 2020 og 2021 kan til viss del tilskrives bedring av Corona situasjonen.

Kystpilegrimsleia ved Hå gamle prestegård på Jæren. Foto Mattias Jansson

I Avaldsnesområdet (Avaldsnes, Utstein, Stavanger, Hå og Egersund) ble det arrangert 13 pilegrimsvandringar med 387 deltagere, 45 pilegrimsgudstjenester med 1 957 deltakere samt 19 pilegrimsarrangementer med 1 406 deltakere. I tillegg så hadde man besøk av 755 personer på pilegrimssenteret, hvilket var en økning fra året før (648).

I Bergenområdet var det stort besøk på de ulike nøkkelstedene i regionen. Lyngheiseret hadde 7 017 besøkende mot 3 829 i 2020, noe som motsvarer en økning på 83 %. Halsnøy Kloster hadde 3 460 besøkende og Mariakirken 8 077 besøkere.

I Seljeområdet var det stor aktivitet på de ulike nøkkelstedene under året og en generell økning mellom 2021 og 2020.

På Kinn kyrkje var det 3 300 besøkende mot 2 300 i 2020, hvilket er en økning med 40 %. Ved Selja Kloster var det 4 422 besøkende mot 3 658 i 2020 hvilket er en økning på 21 %.

På Kvernsteinsenteret var det 1 849 besøkende mot 979 i 2020 (89 % økning). På Gulatinget var det 17 367 besøkende mot 11 843 i 2020 hvilket er en økning på 47 %. I Selje var det 2 647 besøkere til Sunniva-, og Klosterutstillingen mot 1 819 i 2020, hvilket er en økning med 43 %.

I området til **Smøla pilegrimssenter** var det stor aktivitet under året.

På nøkkelstedet Borgund hadde man 592 besøkende. I tillegg arrangerte man 8 pilegrimsaktiviteter med til sammen 235 deltakere. På nøkkelstedet Veøya hadde man 993 besøkende derav 50 kystpilegrimer.

På kulturstedet Gurisenteret på Smøla hadde man ca. 1 500 besøkende. Det ble arrangert pilegrimsgudstjeneste med 103 personer, pilegrimskonferanse med 52 deltakere samt nøkkelstedssamling og andre pilegrimsaktiviteter med rundt 425 deltakere. Pilegrimsovernattingen Eco camp Norway på Smøla hadde 50 pilegrimer på overnatting.

10. Tråkkematte langs Gudbrandsdalsleden i Skaun

Tråkkematten teller passeringer over et bestemt sted på bakken.

I 2014 var det 1652 passeringer på 134 dager. Dette gir ca. 12,3 passeringer per dag.

I 2015 var det 1346 passeringer på 112 dager. Dette gir ca. 12 passeringer per dag.

I 2016 var det 1854 passeringer på 153 dager. Dette gir ca. 12,3 passeringer per dag.

I 2017 var det 1471 passeringer på 110 dager. Dette gir ca. 13,3 passeringer per dag.

I 2018 var det 1864 passeringer på 113 dager. Dette gir ca. 16,5 passeringer per dag.

I 2019 var det 1809 passeringer på 139 dager. Dette gir ca. 13 passeringer per dag.

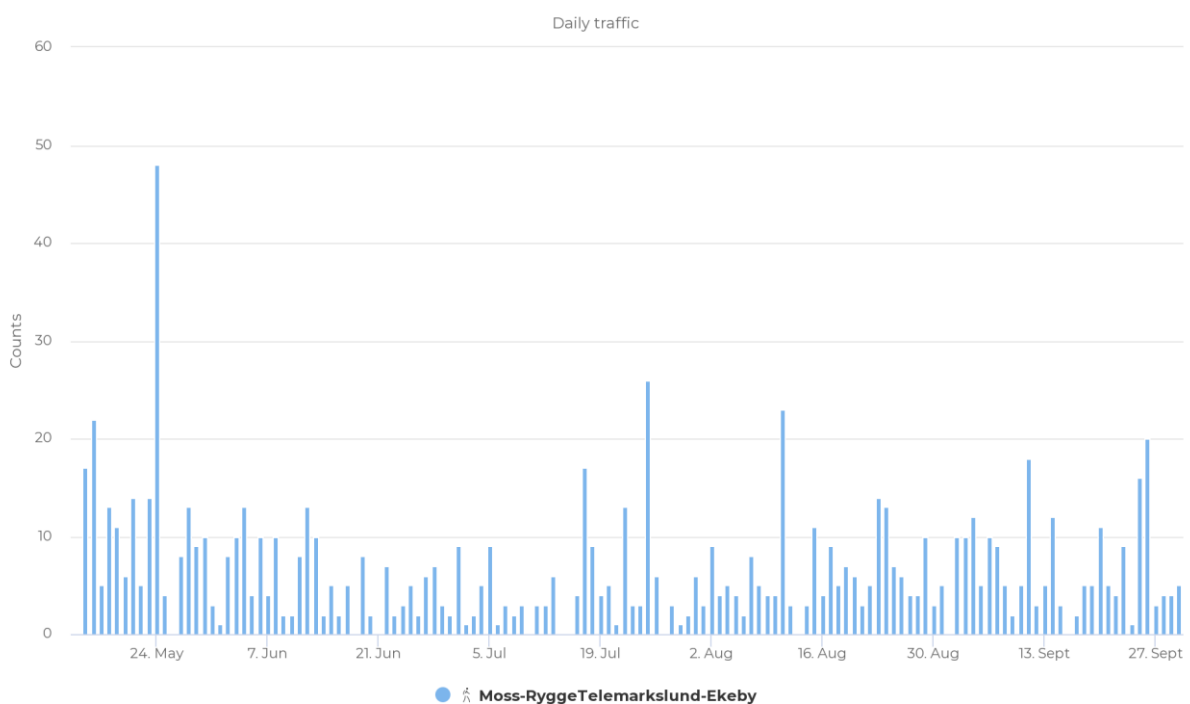
I 2020 var det 1033 passeringer på 137 dager. Dette gir ca. 7,5 passeringer per dag.

I 2021 var det 1669 passeringer på 122 dager. Dette gir ca. 13,6 passeringer per dag.

11. Eco counter tellere på Pilegrimsleden.

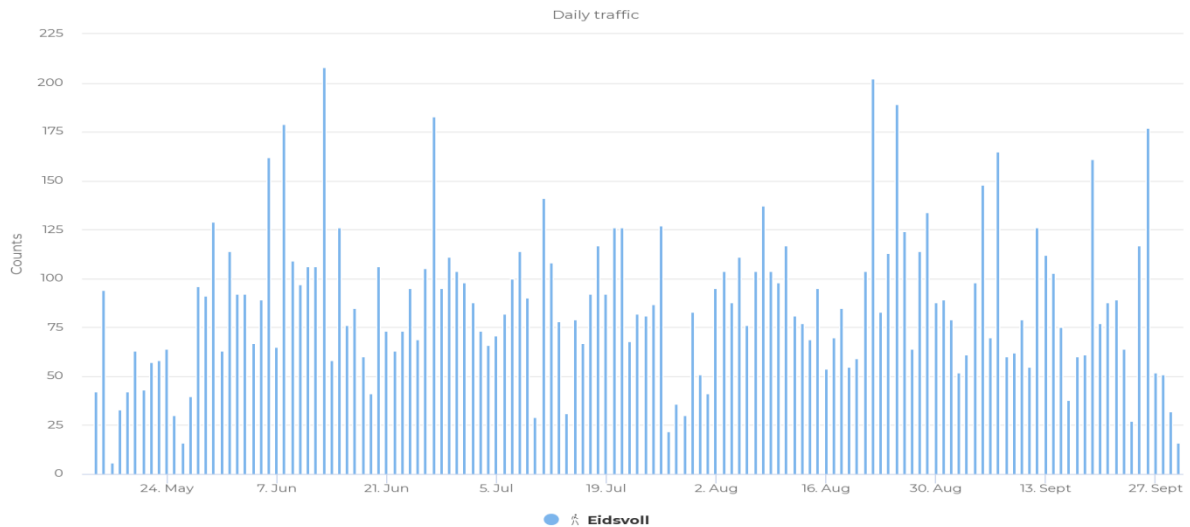
Nasjonalt Pilegrimssenter har plassert ut elektroniske tellere som registrerer ferdsel på Pilegrimsleden. Disse tellerne registrerer den totale bruken av Pilegrimsleden, også av andre vandrere. Tellerne registrerer passeringer mellom kl. 06-23 på dagen. Det innebærer både vandrende pilegrimer samt andre vandere. Disse tallene presenterer da den samlede bruken, samt pilegrimsledens potensial som kulturell vandringsled for friluftsliv og rekreasjon. I denne rapporten er registreringene mellom 15. mai til og med 30. september tatt med.

Teller 1. Borgleden. Rygge-Telemarkslund. I 2021 var det 900 passeringer derav 50 % mot Nidaros. I 2020 var det 1 173 passeringer med 56 % mot Nidaros. (331 i 2019)

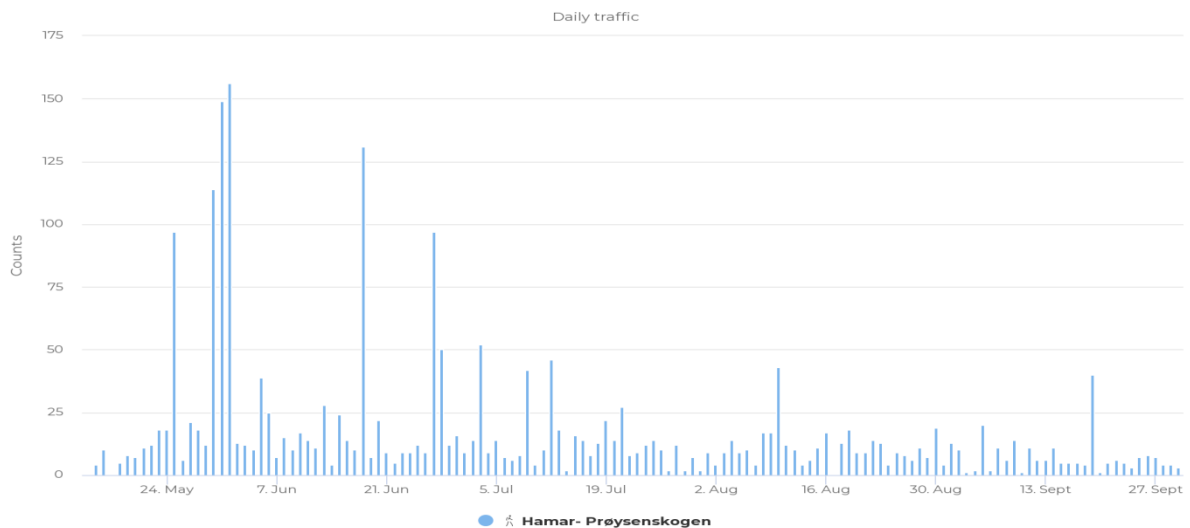
Teller 2. Borgleden. *Mosskogen er tatt ut ur systemet.*

Teller 3. Gudbrandsdalsleden. Eidsvoll. I 2021 var det 11 990 passeringer derav 59 % mot Nidaros.
I 2020 var det 14 607 passeringer med 59 % mot Nidaros. (17 224 passeringer i 2017)

Teller 4. Gudbrandsdalsleden. *Granavollen-Høgkorset. Tellerdata negativt påvirket av annen ferdsel.*

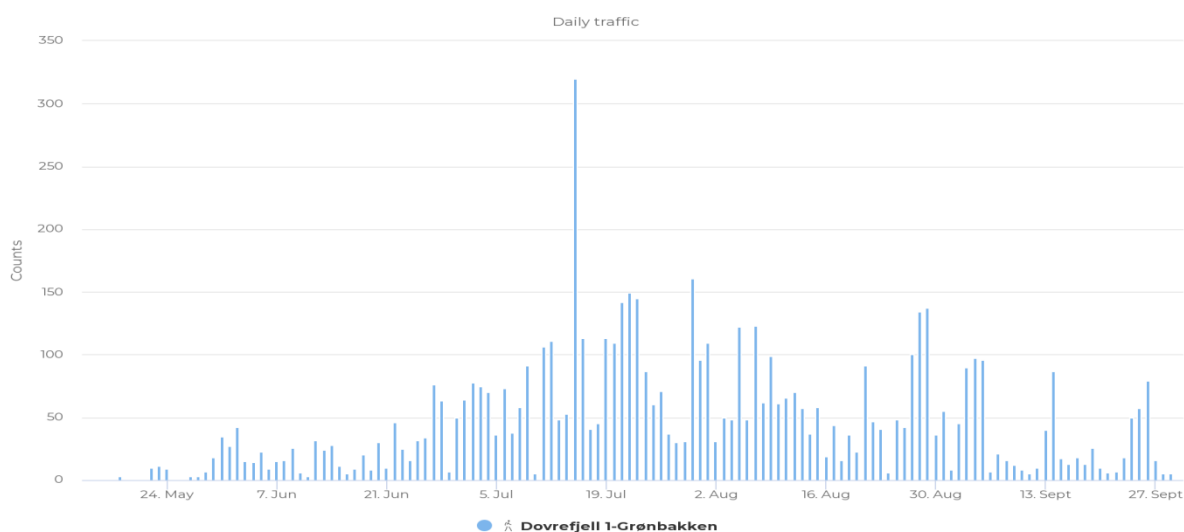
Teller 5. Gudbrandsdalsleden. Hamar-Tokstadfurua. I 2021 var 2 306 passeringer derav 67 % mot Nidaros.
I 2020 var det 1704 passeringer derav 56 % mot Nidaros. (3009 i 2019)

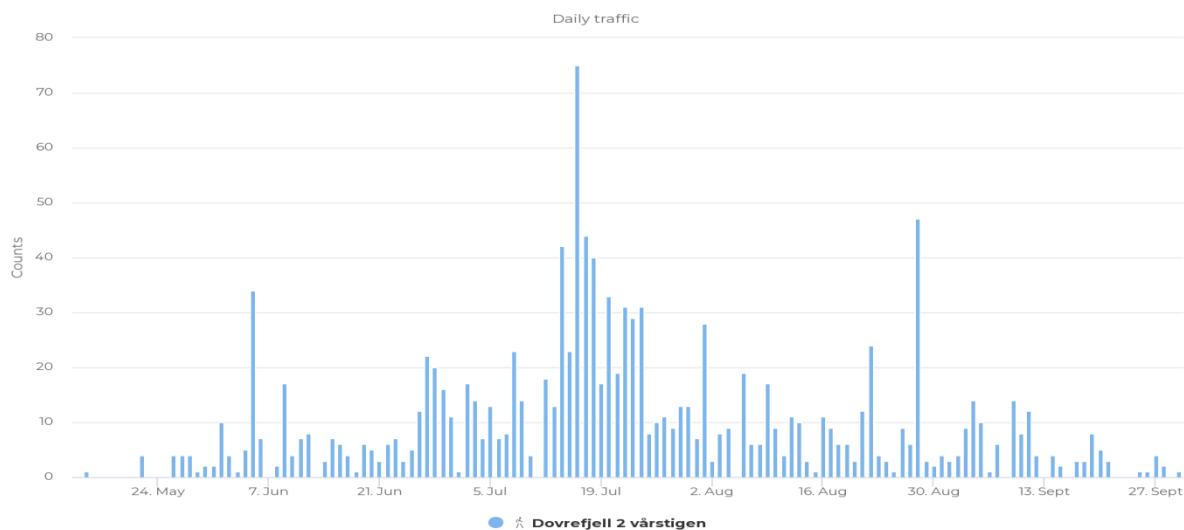
Teller 6. Gudbrandsdalen-Øyer. I 2021 var det ca. 1 000 passeringer forbi telleren med rundt 77 % til Nidaros. I 2020 var det 563 passeringer derav 76 % mot Nidaros.

(Bild savnes grunnet utfordring med slukket 3G nett i området der telleren befinner seg)

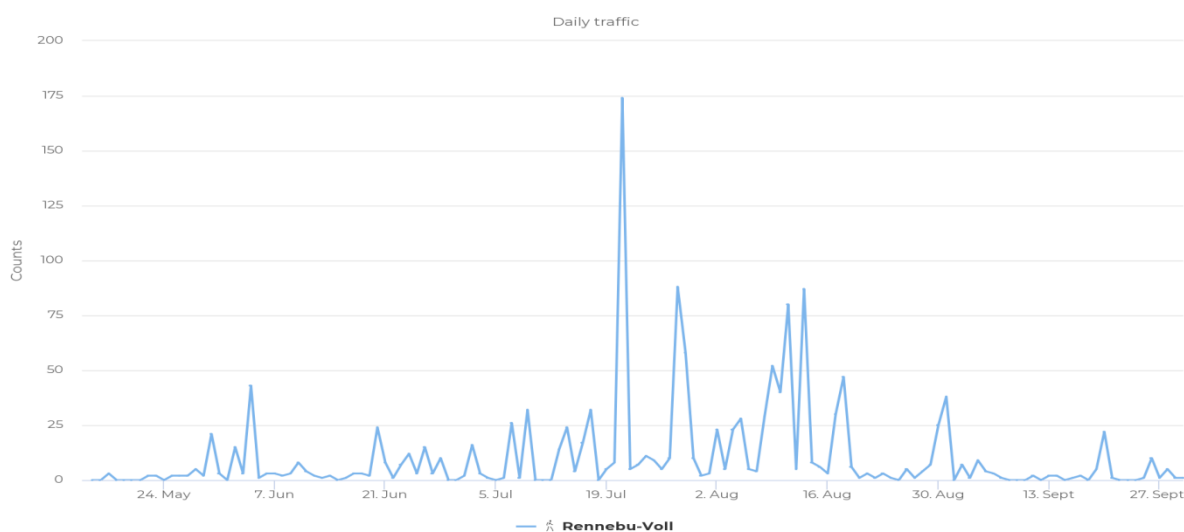
Teller 7. Gudbrandsdalsleden. Dovrefjell-Grønbakken: I 2021 var det 6 278 passeringer derav 66 % mot Nidaros. I 2020 var det 6 044 passeringer med 62 % mot Nidaros. (5977 i 2019)

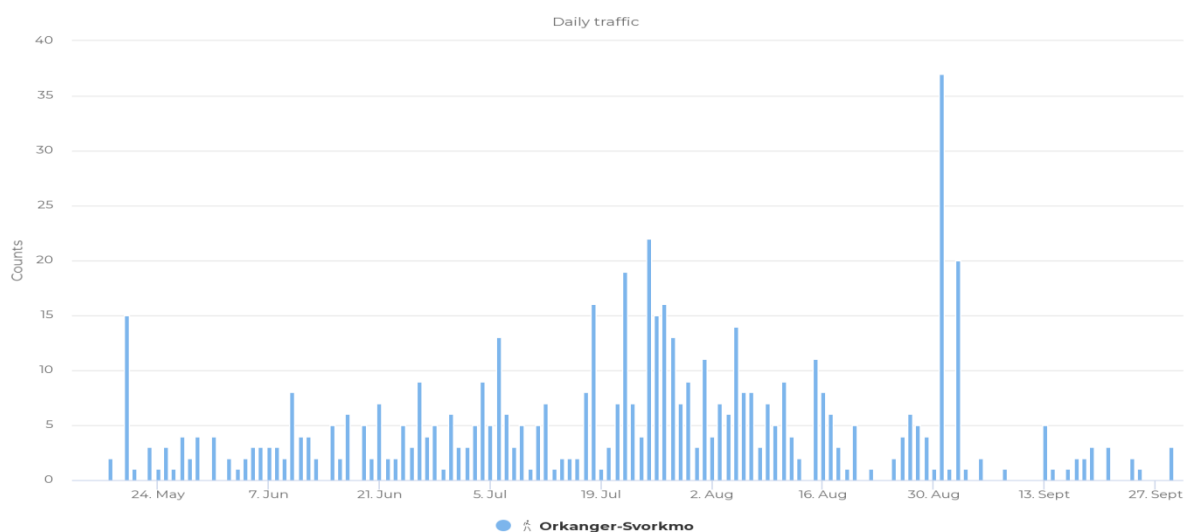
Teller 8. Gudbrandsdalsleden. Dovrefjell- Vårstigåa. I 2021 var det 1 258 passeringer derav 73 % mot Nidaros. I 2020 var det 1 034 passeringer med 66 % mot Nidaros. (1663 i 2019)

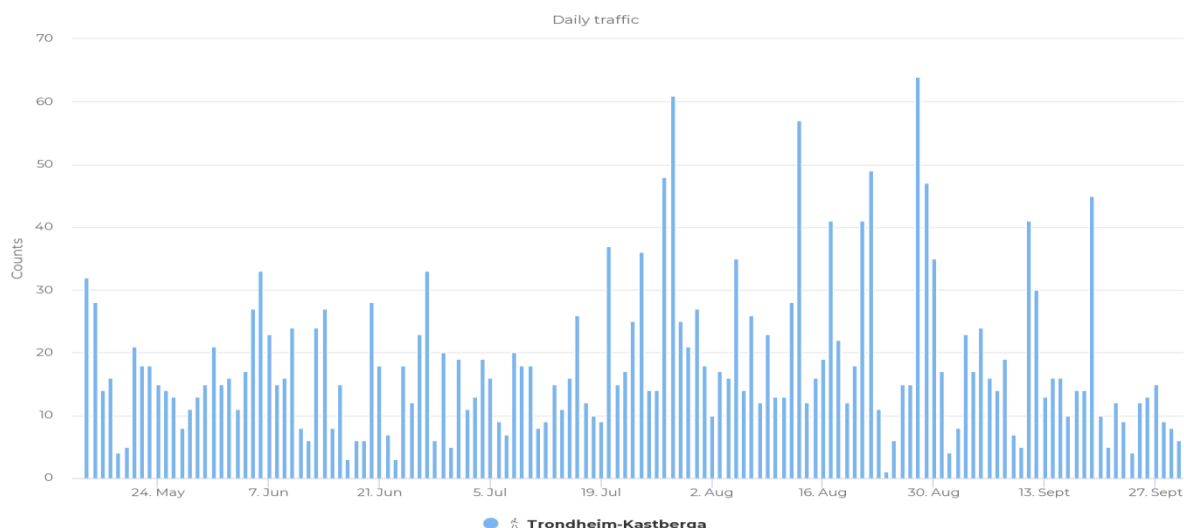
Teller 9. Gudbrandsdalsleden. Rennebu-Trondplassen. I 2021 var det 1 445 passeringer derav 66 % mot Nidaros. I 2020 var det 780 passeringer med 72 % mot Nidaros.

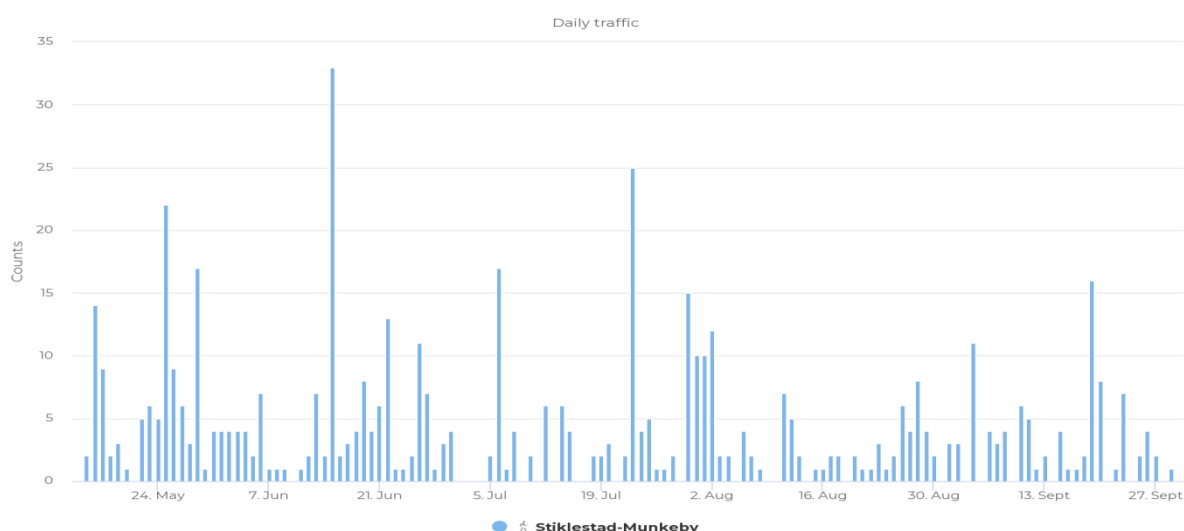
Teller 10. Gudbrandsdalsleden. Orkanger Svorkmo. I 2021 var det 593 passeringer derav 81 % mot Nidaros. I 2020 var det 674 passeringer med 75 % mot Nidaros. (1197 i 2019)

Teller 11. Gudbrandsdalsleden. Trondheim-Kastberga. I 2021 var det 2 507 passeringer derav 62 % mot Nidaros. I 2020 var det 2 299 passeringer med 64 % mot Nidaros. (3012 i 2019)

Teller 12. St.Olavsleden. Stiklestad-Munkeby. I 2021 var det 544 passeringer, derav 61 % mot Nidaros i 2020 var det 434 passeringer med 59 % mot Nidaros. (742 i 2019)

12. Andre aktiviteter.

Det foregår mye pilegrimsrelatert virksomhet i Norge og denne statestikkrapporten er ikke uttømmende. Ulike aktører i landet har mange flotte arrangementer og vandringer på de ulike ledene. De regionale pilegrimssentrene arrangerer eller medvirker på festivaler, pilegrimsgudstjenester, foredrag og arrangementer med basis i de 4 pilarene for pilegrimssatsingen; kirke, miljø, kultur og næring. Det arrangeres mange dagsvandringer med konfirmanter, lag og foreninger, likeså pilegrimskafe.

De regionale pilegrimssentrene i Oslo, Granavollen, Hamar, Dale Gudbrands gård, Dovrefjell, Trondheim, Stiklestad, Avaldsnes, Bergen, Selje og Smøla har utarbeidet egne årsrapporter der aktiviteter på en god måte er presentert.

Rapporten er sammenstilt av Mattias Jansson, Nasjonalt Pilegrimssenter

Tallene i rapporten bygger på årsrapportene fra de regionale pilegrimssentrene, og gir et godt bilde på utviklingstrekkene og aktiviteten langs de mest brukte pilegrimsledene. Det er fortsatt aktiviteter og tiltak som ikke fanges opp av dagens kartlegginger, og vi jobber med å forbedre rutinene knyttet til registrering og statistikk.

Nidaros Pilegrimsgård har i tillegg en egen detaljert rapport knyttet til mottatte pilegrimer i Trondheim. <https://www.nidarospilegrimsgard.no/assets/files/Nidaros-Pilegrimsgard-statistikk-2021.pdf>

Nasjonalt Pilegrimssenter

Bispegata 11. 7012 Trondheim
post@pilegrimsleden.no
+47 73 89 08 00

PILEGRIMSLEDEN

ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM